

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

MÁSODIK SZEKCIÓ

NÉMETH ZOLTÁN kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(29436/05. számú kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2011. június 14.

Ez az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények esetén emelkedik jogerőre, és adott esetben szerkesztői átdolgozásra kerülhet.

A Németh Zoltán kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció), Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak::

Françoise Tulkens, *elnök*,

David Thór Björgvinsson,

Dragoljub Popović,

Giorgio Malinverni,

Sajó András,

Guido Raimondi,

Paulo Pinto de Albuquerque, *bírák*,

és Stanley Naismith, *Szekció Hivatalvezető*,

2011. május 24-én zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy kérelem (29436/05.), amelyet Németh Zoltán magyar állampolgár (a „kérelmező”) 2005. augusztus 4-én terjesztett a Bíróság elé a Magyar Köztársaság ellen az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló egyezmény (az „Egyezmény”) 34. cikke értelmében.

2. A kérelmezőt Regász M. Budapesten működő ügyvéd képviselte. A magyar kormányt (Kormány) Höltszl L. képviselte a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium részéről.

3. 2008. február 14-én a Második Szekció elnöke döntést hozott arról, hogy a kérelemről értesíti a Kormányt. Egyidejűleg úgy döntött, hogy határoz a kérelem elfogadhatóságáról és érdeméről (29. cikk, 1. bekezdés).

A TÉNYEK

I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

4. A kérelmező 1958-ban született, és Szigetszentmártonban lakik.

1. A nemzeti bíróságok intézkedései

5. A Budapesti IV-XV. Kerületi Bíróság 1998. június 23-án felbontotta a kérelmező és felesége házasságát, és 1993 júliusában született gyermeküket az anya gondozásában helyezte el.

6. A kérelmező ezután nem láthatta a fiát, mivel az anya megtagadta a gyermek átadását.

7. A szülők egyezséget kötöttek az apa láthatási jogáról az 1999 nyaráig terjedő időszakra, és azt a Fővárosi Bíróság 1999. január 8-án jóváhagyta. A megállapodás értelmében a kérelmező minden második hét szombatján és húsvét másnapján reggel 9 órától este 6 óráig, a nyári szünetben pedig július 7-től 14-ig és augusztus 1-jétől 14-ig láthatta a fiát.

8. A kérelmezőnek 2000. május 26-ig csak ritkán sikerült látnia a fiát, mivel az anya többnyire nem volt hajlandó betartani a megállapodást. Az említett naptól kezdve a volt feleség teljes mértékben megtagadta a láthatást.

2. A helyi gyámhatóságok intézkedései

9. A kérelmező az említett naptól többször is panasszal fordult a helyi gyámhivatalhoz, és hatékony intézkedést kért, hogy gyakorolhassa láthatási jogát.

10. 2000. június 16-án és július 18-án az ügyben illetékes Budapesti XV. Kerületi Gyámhivatal meghallgatta mindkét szülőt, és felhívta az anyát, hogy engedélyezze a kérelmezőnek fia láthatását, majd bírságokat szabott ki rá. Később azonban visszavonta a bírságokat.

11. 2001 januárjában az ügy átkerült a Budapesti XIII. Kerületi Gyámhivatalhoz. A 2001 júliusi figyelmeztetés nem vezetett eredményre, ezért a hivatal 2001. augusztus 13-án 10.000 forint (kb. 37 euró), majd 2001. október 18-án 30.000 forint (110 euró) bírságot szabott ki az anyára.

12. 2001 decemberében a Budapesti XV. Kerületi Gyámhivatal alaptalannak minősítette, ezért felfüggesztette a Budapesti XIII. Kerületi Gyámhivatal *hivatalból* által elindított védelemben vételi eljárást. A gyermekjóléti szolgálat megkereste a szülőket, hogy megoldást találjon a helyzetre. Az anya otthonában készült környezettanulmány szerint az anya otthona ideális a gyermek felneveléséhez, aki szeretetteljes kapcsolatban áll az anyával. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a gyermek és az apa között kiegyensúlyozott kapcsolatra van szükség.

13. Mivel a kérelmezőnek 2000 májusa óta nem volt kapcsolata a gyermekével, több hatóságnál is panaszt tett, ez azonban nem vezetett eredményre.

14. Ezután a Gyámhivatal megkereste a nevelési tanácsadót, aki a láthatások elősegítésére szakosodott alapítvány segítségét ajánlotta. Ennek megfelelően elrendelte, hogy a 2002. február 16. és május 11. közötti időszakra tervezett rendszeres láthatásokra az alapítvány telephelyén kerüljön sor. Úgy tűnik tehát, hogy ebben az időszokban volt valamilyen kapcsolat a kérelmező és a fia között. Az elvégzett vizsgálat alapján a kérelmező harmonikus kapcsolatban állt a fiával. Ezután a Gyámhivatal 2002. június 10-én békítő találkozóra hívta mindkét szülőt. Ez azonban sikertelennek bizonyult. Az apánál is elvégzett környezettanulmány

megállapította, hogy a körülmények alkalmasak a láthatások ottani lebonyolítására. A hatóság azt ajánlotta, hogy az apa fokozatosan növelje a gyermekével létesített kapcsolat időtartamát.

15. A Gyámhivatal 2002. augusztus 16-án újabb kapcsolattartási tervet készített, és ismételten felhívta a szülőket e megállapodás betartására. Az anya azonban továbbra is megtagadta a gyermekhez való hozzáférést.

16. Miután a kérelmező ismételten panaszt tett különböző hatóságoknál, mivel a jogainak érvényesítésére irányuló intézkedések nem vezettek eredményre, 2004. március 30-án a Budapesti XI. Kerületi Gyámhivatal ismételten figyelmeztette az anyát, és kilenc külön döntést hozott a 2003-ban nem biztosított láthatásokról, és több, összesen 260.000 forint (975 euró) összegű bírságot szabott ki. 2004. június 23-án kezdeményezte a gyermek védelembe vételét. Ezt követően, 2004. szeptember 15-én a Gyámhivatal további 100.000 forint (375 euró) összegű bírságot szabott ki az 1999 és 2003 között elmaradt láthatások miatt.

17. A Gyámhivatal 2004-ben kétszer is rendőrségi segítséget rendelt el. Ezután a kérelmezőnek a következő évig sikerült látnia a fiát.

3. A gyermekelhelyezés megváltoztatására irányuló bírósági eljárás

18. Időközben, 2002 februárjában a kérelmező eljárást kezdeményezett a Budapesti IV-XV. Kerületi Bíróságon a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt, és ideiglenes intézkedéssel kérte a gyermek ideiglenes elhelyezését. Mivel ezután nem történt intézkedés, az ombudsmanhoz fordult segítségért.

19. Végül a Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság elutasította, hogy a gyermekkel való kapcsolattartás a fenti 14. bekezdésben említett alapítványon keresztül történjen, és 2005. március 23-án elutasította a kérelmező keresetét.

4. A minisztérium döntése

20. 2005 áprilisában az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium a fellebbezés lehetősége nélkül megsemmisítette a Budapesti XI. Kerületi Gyámhivatalnak a fenti 16. bekezdésben körülírt határozatait, és ezzel visszavonta a kiszabott bírságokat, illetve a gyermek védelembe vételének megkezdéséről szóló határozatot. A minisztérium megállapította, hogy a Gyámhivatal határozatai törvénysértőek voltak, és megszüntette a kérelmező 2004. március 1. előtti kapcsolattartási jogainak végrehajtása iránti hatósági eljárást. Ugyanakkor utasította a Gyámhivatalt, hogy a kérelmező jogait hatékony intézkedésekkel, a rendelkezésére álló különféle intézkedésekkel, ne csak a bírságok kiszabásával biztosítsa. A minisztérium többek között az alábbiakra mutatott rá:

„... Az, hogy kiskorú A.N. kapcsolattartási ügyének intézése egy olyan gyámhivatalhoz került, mely az elmaradt kapcsolattartásokért azonnal szankcionálja

az anyát jó, de szükség lenne egyéb intézkedésre is, hiszen úgy tűnik, hogy a bírságok nem vezetnek eredményre, a cél az, hogy Németh Zoltán gyermekével gyakorolhassa a kapcsolattartási jogát. Ezért kellene a gyámhivatalnak gyermek védelembe vételét is kezdeményezni és azt is mérlegelni hogy a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránti perbe beavatkozóként az apa oldalán belépjen. Ezt a korábban eljáró gyámhivatalnak is meg kellett volna tenni. A gyermek védelembe vételét egy alkalommal kezdeményezte a XIII. kerületi gyámhivatal, de a XV. kerület gyámhatósága az eljárást megszüntette azzal, hogy alapellátásban gondozható a gyermek. A gyámhivatal nem kérte a határozat felülvizsgálatát, holott az alapellátásban történő gondozás eredménytelensége teljesen nyilvánvaló volt. ...

Összességében az állapítható meg, hogy a elsőfokú gyámhivatalok nem voltak urai az ügynek, a kiszabott bírságokat formális indokokkal visszavonták... A fővárosi gyámhivatal a helyzet „szemlélője” volt, több esetben hátráltatta a végrehajtás iránti eljárást; a fellebbezések nyomán azt, hogy megvalósult-e a kapcsolattartás vagy sem akár maga tisztázhatta volna, akár az elsőfokú gyámhivatalt kérhette volna fel a felek meghallgatására, ha már elkövették azt a hibát, hogy az iratanyagot a bírósághoz úgy továbbították, hogy legalább a továbbítást megelőző időszakban folyamatban volt eljárások iratairól sem készítettek másolatot...

Mulasztott a másodfokú gyámhivatal azzal is, hogy amikor az apa már hónapokig nem kapta meg a gyermeket, és az eljáró gyámhivatal a végrehajtást nem segítette, nem vonta magához az ügyet. Nem elfogadható megoldás az ügyek rendezésére az hogy a másodfokú gyámhivatal a szakmai problémák megoldása helyett sorozatosan új eljáró szervet jelöl ki. Ez a gyakorlat törvénysértő...

Az kétségtelen, hogy az első fokú gyámhivatalok és a másodfokú gyámhivatal 1999-2004 között mulasztásokat követtek el azzal, hogy a kapcsolattartás végrehajtását hatékonyan nem segítették elő ...”

21. A kérelmező a Legfőbb Ügyészségnél kezdeményezte a minisztérium döntésének felülvizsgálatát. 2005. augusztus 25-én a hivatal megállapította a határozat törvénysértő voltát, majd erről tájékoztatta a minisztériumot.

22. A kérelmezőnek azonban a minisztériumi határozat elfogadása után sem sikerült gyakorolnia kapcsolattartási jogait. Számos végrehajtási eljárást kezdeményezett, amelyek után az anyára néhány bírságot szabtak ki a törvényben meghatározott felső összegig.

23. A jelek szerint a kérelmezőnek azóta egyáltalán nem sikerült kapcsolatot létesítenie a fiával.

5. Büntetőeljárás az anya ellen

24. Időközben, 2004. január 10-én a kérelmező, mivel ellehetetlenült a gyermekkel való találkozása, büntetőeljárást kezdeményezett az anya ellen kiskorú veszélyeztetése miatt. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2007. szeptember 5-én bűnösnek mondta ki az anyát, és pénzbüntetést szabott ki rá. A bíróság indokolásában az alábbiakat hangsúlyozta:

„nem csupán azzal veszélyeztethető egy gyermek erkölcsi fejlődése, ha valaki ún. erkölcstelen magatartást tanúsít ...hanem akkor is, ha nem biztosítjuk neki az egészséges erkölcsi fejlődéshez való lehetőséget. Így az anya azon magatartása, hogy

bár a gyermek által is tudottan az apával való kapcsolattartás van egy adott időpontban, az anya ezt tudatosan megsértve, a gyermek számára vonzó, az apától távoli helyen, vidéki programot szervez... a gyermeket az apával való konfliktusokba bevonta, az ellene és általa indított eljárásokról tájékoztatta, az apáról negatív véleményt nyilatkoztatott ki és ezzel a vele egy háztartásban élő gyermeket – aki tőle fokozottan függő helyzetben van – érzelmeiben negatív irányban befolyásolta.”

A bíróság ugyanakkor megjegyezte, hogy a kérelmező:

„... [m]aga nem vitatta, hogy néhány esetben az ő mulasztása folytán nem jött létre a kapcsolattartás.”

25. A felek nem adtak további tájékoztatást az ítéletáblai büntetőeljárás fejleményeiről.

II. A VONATKOZÓ HAZAI JOGSZABÁLYOK

26. A kapcsolattartási végzések végrehajtására vonatkozó szabályokat a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) kormányrendelet tartalmazza. Ennek értelmében:

33. §

(1) A gyermek fejlődését veszélyezteti, ha a szülő ... a kapcsolattartásra vonatkozó jogerős határozatnak szándékosan és ismételten nem tesz eleget.

(2) Ha a gyermeket nevelő szülő ... a kapcsolattartást szabályozó határozatnak önhibájából nem tesz eleget, a gyámhivatal határozatban figyelmezteti magatartásának következményeire. A határozat tartalmazza a gyermeket nevelő szülő ... felhívását a jogellenes magatartás megszüntetésére, illetve a jogellenes magatartás fenntartásának jogkövetkezményeire.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak eredménytelensége esetén, feltéve, hogy a figyelmeztetés kézhezvételétől számítva még nem telt el 1 év, a gyámhivatal az Áe. végrehajtásra vonatkozó szabályait az e rendeletben foglalt eltéréssel alkalmazza.

...

(5) A gyámhivatal a gyermekjóléti szolgálat kapcsolatügyeletének közreműködését, a védelembé vétel elrendelését vagy a gyermekvédelmi közvetítői (mediációs) eljárás igénybevételét kezdeményezheti, ha a kapcsolattartás gyakorlása konfliktusokkal jár, folyamatosan akadályokba ütközik, illetve a szülők között kommunikációs zavarok állnak fenn (2003. február 15-től kezdődő hatállyal).

(6) Ha a gyermeket nevelő szülő ... a gyermeket bizonyíthatóan folyamatosan a jogosult ellen neveli és a kapcsolattartásra vonatkozó határozatnak a végrehajtási intézkedések ellenére sem tesz eleget, a bíróságnál a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránti per indításának van helye.

27. Ezenkívül a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi 31. törvény 72. §-a lehetőséget biztosít a gyermeknek a külön élő szülőnél történő ideiglenes elhelyezésére, ha a gyermek érzelmi fejlődését súlyosan veszélyezteti a családi környezete, és azonnali elhelyezése szükséges. Súlyos veszélyeztetettség akkor állapítható meg, ha a gyermek érzelmi fejlődésére nézve fennáll a jelentős és helyrehozhatatlan károsodás kockázata.

28. A hatóságok rendelkezésére álló egyéb intézkedéseket a közigazgatási eljárásról szóló törvény sorolja fel, amely rendőrségi segítséget biztosít a közigazgatási határozatok végrehajtásához és az eljárási bírságok kiszabásához.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 8. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

29. A kérelmező panasza szerint folyamatosan nem tud kapcsolatot létesíteni a fiával, az állami hatóságok pedig nem megfelelő intézkedésekkel érvényesítették kapcsolattartási jogait, és ezzel megsértették az Egyezmény 8. cikkéből származó jogát. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmező egyes panaszai, amelyek a 6. § 1. cikkre hivatkoztak (lásd az alábbi 31-35. bekezdést), szintén érdemben érintették az Egyezmény 8. cikkében említett kérdéseket. A Bíróság úgy véli, hogy érdemes megvizsgálni ezeket az érveket az utóbbi rendelkezés összefüggésében (lásd *Kutzner kontra Németország*, 46544/99., 56. és 57. §, ECHR 2002-I; és *V.A.M. kontra Szerbia*, 39177/05., 115. §, 2007. március 13.). Az Egyezmény 8. cikkének ide vonatkozó része az alábbiak szerint rendelkezik:

„1. Mindenkinnek joga van arra, hogy ... családi életét...tisztelőben tartsák.

2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban ...bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

”

30. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelem az Egyezmény 35. cikkének 3. bekezdése alapján nem nyilvánvalóan megalapozatlan. Megjegyzi továbbá, hogy az semmilyen egyéb jogcímen nem elfogadhatatlan. Ennek alapján azt elfogadhatónak kell nyilvánítani.

A. A felek előadásai

1. A kérelmező

31. A kérelmező azt állította, hogy a nemzeti hatóságok lépései nem voltak hatékonyak, és hozzájárultak a jelenlegi helyzethez. A nemzeti hatóságok változatlanul eltűrték az anya elfogadhatatlan magatartását, aki minden lehetséges eszközzel megpróbálta megakadályozni a

kapcsolattartást és ellehetetleníteni az apa és fia közti szeretetteljes kapcsolat kialakulását.

32. Arra is rámutatott, hogy a gyámhivatalok csak két, rendelkezésükre álló intézkedéssel éltek, nevezetesen az anya figyelmeztetésével és a bírságok kiszabásával. Nem éltek tehát a kérelmezőnél történő ideiglenes elhelyezés lehetőségével, a közvetítői eljárás kezdeményezésével, illetve a rendőrségi segítség biztosításával a láthatások biztosítása érdekében. A minisztériumi döntéssel a hatóságok meg is semmisítették a minimális eredményeket.

33. Elmondása szerint a bírságok minisztériumi hatályon kívül helyezése nem lett volna szükséges azért, mert nem volt egyértelműen megállapítható a láthatások meghiúsulásának felelőssége, ha a hatóságok eleget tettek volna a határidők betartására vonatkozó kötelezettségüknek.

34. A kérelmező nézete szerint mindennemű kényszerintézkedés hiánya legalizálta az anya törvénytelen magatartását. Azt is állította, hogy a hatóságok által javasolt gyermeknevelési tanácsadó és alapítvány nem segített, mivel nem volt hatalmuk ahhoz, hogy az anyát együttműködésre kényszerítsék.

35. A kérelmező hangsúlyozta továbbá, hogy minden lehetséges jogi lépést megtett láthatási jogainak érvényesítése érdekében. Végül kiemelte, hogy a fia nem ellenezte a találkozókát, és azokat csak az anya akadályozta meg.

2. A Kormány

36. A Kormány előadta, hogy a gyámhivatalok szinte valamennyi rendelkezésükre álló eszközt alkalmaztak a kérelmező kapcsolattartási jogainak érvényesítéséhez. Több ízben figyelmeztették az anyát, és bírságot szabtak ki, egy alapítványt és egy gyermeknevelési tanácsadót vontak be, valamint továbbították az apa levelét, amelyben a gyermek védelembe vételét kéri. A Kormány ennek ellenére elismerte, hogy később, 2005-ben a minisztérium döntése megszüntette ezeket az intézkedéseket, részben amiatt, mert a láthatások meghiúsulásának felelősségét nem lehetett egyértelműen megállapítani.

37. A Kormány rámutatott, hogy az anyára 2005 márciusa után kiszabott bírságok egy részét később érvényesítették, annak ellenére, hogy azok behajtása korlátozta a gyermek tartására szánt forrásokat, és ezért azt ritkán alkalmazták.

38. Ugyanakkor a kérelmező saját magatartása is bírálható, mivel egyes láthatásokra az ő mulasztása miatt nem került sor. Sőt, számos alkalommal elmulasztotta kérelmezni a bírságok végrehajtását, illetve visszavonta az azok végrehajtására irányuló indítványát. A Kormány hangsúlyozta továbbá, hogy kényszer csak a feltétlenül szükséges mértékben alkalmazható. Végül hangsúlyozta, hogy a kérelmező nem volt teljesen akadályozva fiának a láthatásában.

39. Összességében a Kormány fenntartotta, hogy a hatóságok minden szükséges és ésszerű intézkedést megtettek, amellyel eleget tehetnek az Egyezmény 8. cikkéből származó pozitív kötelezettségüknek.

B. A Bíróság értékelése

1. Általános elvek

40. A Bíróság először is megjegyzi, hogy az Egyezmény 8. cikkének értelmében a „családi életnek” alapeleme az, hogy a szülő és a gyermek kölcsönösen élvezi egymás társaságát (lásd más hatóságok között a *Monory kontra Románia és Magyarország*, 71099/01., 70. §, 2005. április 5.).

41. A Bíróság megismétli, hogy a 8. cikk lényege az egyén védelme az állami hatóságok önkényes beavatkozásaival szemben. De fennállhatnak olyan pozitív kötelezettségek is, amelyek érdemben szolgálják a családi élet hatékony „tiszteletét”. Idetartoznak az olyan intézkedések, amelyek még a személyek közötti viszonyok körében is biztosítani kívánják a családi élet tiszteletét, mind a szabályozási keret biztosításával, mind konkrét lépések megtételével (lásd egyéb hatóságok között *Glaser kontra Egyesült Királyság*, 32346/96., 63. §, 2000. szeptember 19.). Mind a negatív, mind a pozitív kontextusban, tekintettel kell lenni a megfelelő egyensúlyra egyrészt az egyén és a közösség versengő érdekei, másrészt az állam mérlegelési jogköre között (lásd egyéb hatóságok között *Keegan kontra Írország*, 1994. május 26., 49. §, A sorozat, 290. szám).

42. A 8. cikk értelmében a szülőnek joga van intézkedést kérni a gyermekével való együttlét érdekében, és a nemzeti hatóságok kötelesek meghozni az említett intézkedéseket. Ez érvényes a szülőknek egymás közti, a gyermekükre vonatkozó kapcsolattartási vitáira is (lásd értelemszerűen *Hokkanen kontra Finnország*, 1994. szeptember 23., 55. §, A sorozat, 299-A szám).

43. A Bíróság megjegyzi, hogy bár a nemzeti hatóságoknak mindent meg kell tenniük az együttműködés megkönnyítésére, ezen a téren korlátozni kell a kényszer kötelező alkalmazását, mivel figyelembe kell venni az összes érintett fél jogait és szabadságjogait, és különösen a gyermek legjobb érdekeit és jogait az Egyezmény 8. cikke értelmében. Ha a szülővel való kapcsolattartás valószínűsíthetően fenyegeti az említett érdekeket, vagy beavatkozást jelent az említett jogokba, a nemzeti hatóságoknak megfelelő egyensúlyt kell teremteniük azok között (lásd *Olsson kontra Svédország* (2. szám), 1992. november 27., 90. §, A sorozat, 250. szám).

44. A döntő az, hogy a nemzeti hatóságok megtettek-e minden szükséges lépést a találkozó elősegítésére, amely az eset konkrét egyedi körülményei között ésszerűen elvárható (lásd *Glaser kontra Egyesült Királyság*, fentebb idézve, 66. §).

45. E körben az intézkedés megfelelőségét a megvalósítás gyorsasága alapján kell megítélni, mivel az idő múlásának jóvátehetetlen következményei vannak a gyermek és a tőle külön élő szülő kapcsolatára (lásd *Ignaccolo-Zenide kontra Románia*, 31679/96. szám, 102. §, ECHR 2000-I.).

46. Végül, a Bíróság megállapította, hogy bár a gyermekkel szembeni kényszerintézkedések nem kívánatosak ezen az érzékeny területen, a szankciók alkalmazását nem szabad elvetni azon szülő törvénytelen viselkedése esetén, akivel a gyermek egy háztartásban él (lásd *Ignaccolo-Zenide*, fent idézve, 106. §).

2. A fenti elvek alkalmazása a jelen ügyre

47. Rátérve az eset tényállására, a Bíróság elismeri a nemzeti hatóságok azon erőfeszítéseit, amelyekkel érvényt szerzett a kérelmező láthatási jogainak, és tudatában van, hogy a kapcsolattartás megszervezése a szülők közti ellenségeskedés miatt ütközött akadályokba. Ennek ellenére a Bíróság nem fogadja el, hogy a kérelmezőnek róható fel a felelősség a kapcsolattartások tényleges lebonyolítására vonatkozó döntések vagy intézkedések meghíúsulásáért.

48. A Bíróság úgy véli, hogy a jelen ügyet meg kell különböztetni a *Szegő kontra Magyarország* (21647/93., a Bizottság 1996. január 16-i döntése) és a *Kálló kontra Magyarország* ((dec.), 70558/01., 2003. október 14.) esettől. Az előbbi esetben egy ügygondnok többször elkísérte a kérelmezőt a láthatásokra, bírságokat szabott ki, és további kényszerintézkedéseket helyezett kilátásba. Az utóbbi esetben a hatóságok szintén számos különböző intézkedéssel biztosították a kérelmező kapcsolattartási jogait, ideértve a hivatalos személyek kíséretét, az ideiglenes intézkedések iránti kérelmek teljesítését, a figyelmeztetések kiadását, és a jelentős összegű bírságok kiszabását. Továbbá a gyermekek szintén nem voltak hajlandóak találkozni az apjukkal, szemben a jelen ügygel, amelyben az apa-fiú kapcsolatot harmonikusnak minősítették (lásd a fenti 14. bekezdést).

49. Ugyanakkor a Bíróság megállapítja, hogy ez az ügy bizonyos hasonlóságokat mutat az *Eberhard és M. kontra Szlovénia* (8673/05. és 9733/05., 2009. december 1.) ügygel. A kiszabott bírságok többsége mindkét esetben nem került végrehajtásra, illetve a vonatkozó döntéseket végül eljárásjogi okokból hatályon kívül helyezték.

50. Igaz, hogy a hatóságok megtettek egyes intézkedéseket a kérelmező láthatási jogainak biztosítására, ideértve a figyelmeztetéseket, a gyermeknevelési tanácsadó igénybevételét, a békéltető találkozók megszervezését, a büntetőeljárás lefolytatását az anya ellen, és a bírságok kiszabását. Ezek az intézkedések azonban hatástalannak vagy nem eléggé gyorsnak bizonyultak, és az így kialakult helyzetben az apa éveken át, 2000

májusa és 2002 februárja, valamint 2002 májusa és 2004 márciusa között nem láthatta a fiát.

51. A Bíróság megismétli, hogy általában a nemzeti hatóságok jobban meg tudják ítélni az ilyen helyzetekben lefolytatandó eljárást, és a Bíróság rendszerint a 8. cikk megsértését csak akkor állapítja meg, ha az alkalmazott intézkedések hatástalansága nyilvánvaló. Ugyanakkor az állami hatóságok nem fogják teljesíteni kötelezettségüket, ha maguk a nemzeti hatóságok elismerik, hogy az alkalmazott eljárások nem voltak megfelelőek, és nem sikerült orvosolniuk az említett hiányosságokat, vagy ha hozzájárultak az egyébként megfelelő intézkedések végrehajtásának elmulasztásához. A Bíróság nincs meggyőződve arról, hogy a hatóságok – a minisztériumok kifejezett intézkedési utasításai ellenére – hatékonyan használták fel a rendelkezésükre álló eszköztárat (lásd a fenti 20. bekezdést). A Bíróság különösen megjegyzi, hogy a gyermeket nem helyezték el ideiglenesen a kérelmezőnél, nem indítottak közvetítői eljárást, ill. nem avatkoztak be a gyermekelhelyezés megváltoztatására irányuló eljárásban (lásd a fenti 18. és 19. bekezdést). Ráadásul a hatóságok visszavonták a bírságokat, amelyek elvben hozzájárulhattak volna a kérelmező láthatási jogainak érvényesítéséhez (lásd a fenti 20. és 21. bekezdést), és – két alkalom kivételével – nem biztosítottak rendőrségi segítséget a láthatások végrehajtásához.

52. A Bíróság tudatában van, hogy ezen a téren korlátozni kell a kényszer alkalmazását. Ugyanakkor a kérelmező csak március 2004 márciusa és 2005 áprilisa között tudta zavartalanul gyakorolni a jogait, amikor a hatóságok kétszer is rendőrségi segítséget biztosítottak a láthatásokhoz.

53. A Bíróság megjegyzi továbbá, hogy az illetékes gyámhivatal csak 2004 szeptemberében döntött az 1999 és 2003 közötti egyes láthatások meghíúsulásának szankcionálásáról, és ezzel elmulasztotta azon kötelezettségét, hogy megfelelően gyorsan járjon el.

54. A jelek szerint a helyzet csak egyszer, 2004-ben rendeződött, amikor az ügy átkerült a Budapesti XI. Kerületi Gyámhivatalhoz. Ez számos bírságot szabott ki, kezdeményezte a gyermek védelembe vételét, és segítséget nyújtott a láthatásokhoz. Ugyanakkor az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium 2005 áprilisában hatályon kívül helyezte ezeket az intézkedéseket (lásd a fenti 20. bekezdést), és ezzel állandósította azt a helyzetet, hogy a kérelmező nem tudott kapcsolatot létesíteni gyermekével.

55. A fentiekből a Bíróság csak arra tud következtetni, figyelembe véve az érintett érdekeket, hogy az illetékes hatóságok nem jártak el megfelelően gyorsan, illetve nem tettek ésszerű erőfeszítéseket a találkozás megkönnyítésére. Ellenkezőleg: a hatóságok tétlensége a kérelmezőre rőttá azt a terhet, hogy folyamatosan időigényes és végső soron hatástalan jogorvoslatokhoz folyamodjon jogainak érvényesítése céljából. Az évek

során eltűrték az anya törvénytelen cselekményeit, amelyeket kötelességük lett volna megakadályozni.

56. Ennek megfelelően a Bíróság megállapítja, hogy bár az illetékes hatóságok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, a láthatási jogok érvényesítésének elmulasztása megsérti a családi életének tiszteletéhez fűződő jogát az Egyezmény 8. cikke értelmében.

II. AZ EGYEZMÉNY EGYÉB VÉLELMEZETT MEGSÉRTÉSE

57. A kérelmező az Egyezmény 13. cikke alapján azt állította, hogy nem állt rendelkezésére hatékony jogorvoslat a minisztérium 2005. áprilisi döntése ellen.

58. A Bíróság ugyanakkor megjegyzi, hogy a kérelmező panaszt tett a Legfőbb Ügyészségnél, amely megállapította a kérdéses döntés törvénysértő voltát. A Bíróság ezért úgy véli, hogy ez a panasz nyilvánvalóan alaptalan a 35. § 3. bekezdése értelmében, és azt az Egyezmény 35. §-ának 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

59. A kérelmező azt is állította, hogy a hatóságok vele szembeni viselkedése és a döntéseik nemi diszkriminációt jelentettek, az Egyezmény 14. cikkében foglalt diszkrimináció-tilalom megsértésével.

60. A Bíróság megállapítja, hogy – amennyiben ezt a panaszt el lehet különíteni az Egyezmény 8. cikke szerinti panasztól – az ügyiratokban nincs semmi, ami a kérelmezővel szembeni nemi diszkriminációra utalna. Ezért a Bíróság megállapítja, hogy ez a panasz szintén nyilvánvalóan alaptalan a 35. § 3. bekezdése értelmében, és azt az Egyezmény 35. §-ának 4. bekezdése alapján el kell utasítani.

III. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

61. Az Egyezmény 41. cikke:

„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg, és ha az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság - szükség esetén - igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Kár

62. A kérelmező 40.000 euró nem vagyoni kártérítést követelt.

63. A Kormány vitatta a követelést.

64. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező valószínűleg sérelmet szenvedett a kapcsolattartási jogai érvényesítésének hiánya következtében, ezért méltányossági alapon 20.000 euró nem vagyoni kártérítést ítél meg részére.

B. Költségek és kiadások

65. A kérelmező további 5000 eurót követelt a nemzeti bíróságok előtt felmerült költségeiért és kiadásaiért, e követelés indokait azonban nem részletezte.

66. A Kormány megjegyezte, hogy a kérelmező követelését nem támasztotta el semmilyen bizonyítékkal, és kérte a Bíróságtól annak elutasítását.

67. A Bíróság gyakorlata alapján egy kérelmező csak annyiban jogosult költségeinek és kiadásainak a megtérítésére, amennyiben bebizonyítja, hogy azok ténylegesen és szükségszerűen felmerültek, és mértéküket tekintve ésszerűek voltak. A jelen ügyben a kérelmező nem mutatott be semmilyen okirati bizonyítékot a követelése mellett, ezért azt a Bíróság elutasítja.

C. Alapkamat

68. A Bíróság megítélése szerint az alapkamat az Európai Központi Bank marginális kamatlába plusz három százalékpont.

EZÉRT A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. *kijelenti*, hogy a 8. cikkre vonatkozó panasz elfogadható, a kérelem többi része azonban elfogadhatatlan;
2. *megállapítja*, hogy a Egyezmény 8. cikkének megsértését;
3. *megállapítja*,
 - (a) hogy az alperes állam köteles három hónapon belül attól számítva, hogy az ítélet az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdése értelmében véglegessé válik, 20.000 EUR (húszezer euró) nem vagyoni kártérítést plusz a vonatkozó adókat megfizetni a kérelmezőnek, amelyet magyar forintra kell átváltani a rendezés napján irányadó árfolyamon;
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártától a teljesítés időpontjáig egyszerű kamatot kell fizetni a fenti összeg után, amelynek a mértéke a mulasztási időszakra vetítve az Európai Központi Bank marginális kamatlába plusz három százalékpont;
4. *elutasítja* a kérelmezőnek igazságos elégtételre irányuló további igényeit.

Készült angol nyelven. Írásban kihirdetve 2011. június 14-én a Bírósági Eljárási Szabályzatának 77. § 2. és 3. bekezdése szerint.

Stanley Naismith
jegyző

Françoise Tulkens
elnök